

Taak, Risico Inventarisatie & Evalulatie vrijwilligerswerk Landschap Overijssel

Taak-Risico Inventarisatie en Evaluatie (Taak-RI&E)

In deze Taak-RI&E zijn twaalf veel voorkomende werkzaamheden gerangschikt. Deze werkzaamheden zijn met korte werkomschrijvingen herkenbaar gemaakt.

Per werkzaamheid zijn de 'gevaren en aandachtspunten' in de tweede kolom van de overzichten specifiek gemaakt. Daarnaast staat bij de 'beoordelingscriteria' de mogelijke oorzaak en de ernst van een gevaar. In de laatste kolom staat de 'noodzakelijke maatregel' waarmee het risico aanvaardbaar gemaakt kan worden. Dit is ook belangrijke inhoudelijke input voor het bijpassende overzicht van de 'Noodzakelijke trainingen en voorlichtingen'.

De ernst van een gevaar is bij de beoordelingscriteria met een kleur aangegeven:

Rood: kan een zeer ernstig letsel veroorzaken, vaak onomkeerbaar en de ongewenste gebeurtenis kan eenvoudig ontstaan wanneer er geen aandacht voor de veiligheidsmaatregel is. De aandacht en de juiste aanpak van de risicoreductie in de laatste kolom vraagt daarom om veel aandacht.

Oranje: kan letsel veroorzaken, soms ernstig en wellicht met ziekenhuisopname, maar men kan uiteindelijk wel herstellen. De ongewenste gebeurtenis zal niet zich zo snel voordoen, maar dat kan wel. De aandacht en de juiste aanpak van de risicoreductie in de laatste kolom vraagt daarom ook hierbij om veel aandacht.

Groen: het mogelijk letsel is zeer klein en de ongewenste gebeurtenis zal niet zich zo snel voordoen, maar dat kan wel. De risicoreductie in de laatste kolom is een aandachtspunt waar wel rekening mee gehouden moet worden maar de invloed op de veiligheid is beperkt.

De indeling van de werkzaamheden

1. Handmatig afzetten houtachtige begroeiingen	3
2. Motorisch afzetten houtachtige begroeiingen	6
3. Handmatig knotten van bomen	10
4. Knotten van bomen met de Motorzaag	14
5. Snoeien van hoogstamfruitbomen	18
6. Maaiwerkzaamheden	21
7. Overig onderhoud klompenpad	24
8. Plantsoen planten en opslag uitsteken	26
9. Opschonen waterpoelen en vennen	29
10. Diersoorten beschermingsacties	31
11. Opruimen van zwerfafval	34
12. Plaatsen en onderhoud raster	36

1. Handmatig afzetten houtachtige begroeiingen	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
<p>Vellingswerkzaamheden met niet motorisch handgereedschap: Tweemanstrekzaag, beugelzaag, Jiri zaag, bijl of sikkel.</p> <p>Hulpmiddelen: Touw.</p> <p>Persoonlijke beschermingsmiddelen: Helm Handschoenen Veiligheidsschoeisel Veiligheidsbril</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eenvoudig te vellen bomen; voldoende valruimte, nagenoeg rechtopstaand, tot 25cm diameter op borsthoogte. - Afzetten van bomen en struiken, heggen en houtwallen. - Verwerken van takken en stammen. - Vrijmaken cultuurhistorische of archeologische objecten. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordelingscriteria: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Opscheuren van de stammen tijdens het vellen. Een deel van het hout kan plotseling en hard tegen het hoofd of ander lichaamsdeel slaan.	Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd omtrekken of duwen van de boom.	Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst en valkerf maken. Afspraken maken over het juiste moment van omtrekken of duwen van de boom.
	Vallend hout uit de te vellen boom of uit de omgeving daarvan.	Aanwezigheid van (dood) hout dat op de zager of op iemand in de omgeving kan vallen.	Bij het vellen van bomen is er altijd kans op vallend hout dus; altijd een helm op. Ook de directe omstanders.
	In aanraking komen met het zaaggereedschap.	Een hand of been bevindt zich in de zaagrichting.	Pas de juiste zaagtechniek toe. Houd altijd afstand t.o.v. anderen, ook de 'meehelpende collega's'. Draag handschoenen.
	In aanraking komen met het slaggereedschap.	Een hand of been bevindt zich in de slagrichting.	Pas de juiste slagtechniek toe. Houd altijd een ruime afstand t.o.v. anderen, ook de 'meehelpende collega's'.
	Ongecontroleerd vrijkomen van houtspanning en zwiepende takken bij het takkenafvoeren.	De zaagsneden foutief uitvoeren, verkeerd inschatten van de positie van de takken en de aanwezige houtspanning. Te dicht bij elkaar werken.	Schat de juiste houtspanning in en beoordeel de trekkracht die nodig is bij het afvoeren van de takken. Houd altijd voldoende afstand van elkaar; minimaal de lengte van de takken.

1. Handmatig afzetten houtachtige begroeiingen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Valgevaar door te struikelen en daardoor in aanraking komen met het gereedschap of stompe delen in de werkomgeving.	Onbewust zijn van een ongelijke bodem en obstakels. Takken of andere obstakels in de directe werkomgeving bij het maken van de velsneden.	Let goed op de obstakels en bodem. Draag geen loshangende kleding en draag stevig schoeisel. Vrij maken van obstakels in de directe werkomgeving bij het maken van de velsneden.
	Tijdens het vellen zaagsel in de ogen krijgen.	De wind kan zaagsel in de ogen blazen.	Kies een werkpositie waardoor de wind het zaagsel uit de richting van de zager blaast. Draag een veiligheidsbril wanneer er toch nog zaagsel in de ogen kan komen.
	In de sneeuw of op een ijsvlakte vallen of uitglijden en in aanraking komen met het gereedschap.	Vergroot de kans op val- en struikelgevaar door zeer gladde of slecht begaanbare ondergrond.	Draag spikes of andere hulpmiddelen onder de schoenzolen. Vel geen bomen wanneer er geen stabiele zaagpositie ingenomen kan worden b.v. bij extreem gladde omstandigheden, steile ondergrond.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel,	Hitte, koude, regen en harde wind vermindert de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag langs de weg signaalkleding.

1. Handmatig afzetten houtachtige begroeiingen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Het juiste gereedschap wordt gebruikt en is goed onderhouden.	Het gereedschap is niet goed gecontroleerd en optimaal te gebruiken. Hierdoor ontstaan aangepaste onveilige werktechnieken en omstandigheden.	Het gereedschap moet altijd geschikt zijn voor de werkzaamheden; niet te klein of te groot, niet te licht of te zwaar, enz.. Het gereedschap moet goed onderhouden zijn zodat het optimaal kan functioneren; scherp en schoon, goed onderhoud voor aanvang en tijdens de werkzaamheden.
	De juiste PBM worden gebruikt en zijn goed onderhouden.	Het PBM biedt onvoldoende bescherming, draagt oncomfortabel en kan daardoor een nieuw gevaar introduceren.	Het PBM moet de juiste bescherming bieden, volledig zijn, onbeschadigd en niet verouderd zijn. Maar ook een redelijk draagcomfort hebben en passend zijn. Deze informatie staat in de bijhorende gebruikershandleiding en moet bekend of toegankelijk zijn.
	Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
	Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
	Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

2. Motorisch afzetten houtachtige begroeiingen	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Vellingswerkzaamheden met motorisch handgereedschap: Motorkettingzaag, heggenschaar. Hulpmiddelen: Touw, wig, velhevel, handlier. Persoonlijke beschermingsmiddelen: Helm Gehoorbescherming Handschoenen Veiligheidsschoeisel (zaag) Zaagbroek Gelaatsbescherming	<ul style="list-style-type: none"> - Eenvoudig te vellen bomen; voldoende valruimte, nagenoeg rechtopstaand, tot 40cm diameter op borsthoogte. - Afzetten van bomen en struiken, heggen en houtwallen. - Verwerken van takken en stammen. - Vrijmaken cultuurhistorische of archeologische objecten. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Opscheuren van de stammen tijdens het vellen. Een deel van het hout kan plotseling en hard tegen het hoofd of ander lichaamsdeel slaan.	Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd omlieren of duwen van de boom.	Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst en valkerf maken. Afspraken maken over het juiste moment van omlieren of duwen van de boom. Gebruik geen touw maar een handlier, zeker bij zware bomen.
	Vallend hout uit de te vellen boom of uit de omgeving daarvan.	Aanwezigheid van (dood) hout dat op de zager of op iemand in de omgeving kan vallen.	Bij het vellen van bomen is er altijd kans op vallend hout dus; altijd een helm op. Ook de directe omstanders.
In aanraking komen met de draaiende ketting van de motorzaag.	Wanneer iemand tijdens het zagen in de nabijheid is, dan kan die persoon door de ketting op volle snelheid geraakt worden. Bij een verkeerde zaagtechniek, het wegzetten van de machine of bij het lopen kan de zager in aanraking komen met een (uit)draaeinde ketting.	Tijdens het zagen mag niemand zich binnen een straal van 2,5 meter bevinden. Ook niet om 'eventjes te helpen'. De zaag (motorblok) zo veel mogelijk dicht bij het lichaam houden. Nooit de bovenste 'punt' van de geleider in het hout zetten om te zagen. Wanneer de motor draait en er niet gezaagd wordt; altijd de kettingrem gebruiken.	

2. Motorisch afzetten houtachtige begroeiingen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	In aanraking komen met het snijdend deel van de heggenschaar.	'zwaaiend machine' in de richting van de (boven)benen door een slecht toegepaste werktechniek. Geen, of de verkeerde, beveiliging van de messen.	Juiste werktechniek toepassen waardoor de messen de benen niet raken. Goede beveiliging op de messen waardoor bij aanraking geen letsel veroorzaakt kan worden.
	Ongecontroleerd vrijkomen van houtspanning en zwiepende takken bij het takkenafvoeren.	De zaagsneden foutief uitvoeren, verkeerd inschatten van de positie van de takken en de aanwezige houtspanning. Te dicht bij elkaar werken.	Schat de juiste houtspanning in en beoordeel de trekkracht die nodig is bij het afvoeren van de takken. Houd altijd voldoende afstand van elkaar; minimaal de lengte van de takken, bij een motorzaag minimaal 2,5 meter.
	Valgevaar door te struikelen en daardoor in aanraking komen met de machine.	Onbewust zijn van een ongelijke bodem en obstakels. Takken of andere obstakels in de directe werkomgeving bij het maken van de velsneden.	Let goed op de obstakels en bodem. Draag geen loshangende kleding en draag stevig schoeisel. Vrij maken van obstakels in de directe werkomgeving bij het maken van de velsneden.
	Tijdens zaagwerkzaamheden of knippen van de heg met hoge snelheid zaagsel, stof of kleine houtdeeltjes in de ogen krijgen.	De richting van het wegvliegend zaagsel, stof en klein houtdeeltjes is niet goed te beïnvloeden. De ogen blijven kwetsbaar.	De werkpositie is dusdanig dat er altijd 'deeltjes' in de ogen van de bedieningspersoon komen. Draag bij motorzagen gelaatsbescherming, bij de heggenschaar een veiligheidsbril.
	De bedieningspersoon staat bloot aan een hoog en schadelijk geluidsniveau plus aan hand-armtrillingen. De personen in de omgeving staan ook bloot aan lawaai.	Het geluidsniveau is altijd te hoog, ook voor personen in de omgeving (5-15 m). De gevaren van de trilling worden versterkt door slechte werktechniek, verkeerd onderhoud snijdend gedeelte en een lange blootstellingstijd.	Altijd gehoorbescherming dragen. Niet in de omgeving van de machines komen of ook gehoorbescherming dragen. Bij een goed onderhouden machine de tijdsduur beperken tot ongeveer 5 uur per dag. Draag handschoenen om de handen warm te houden, de trillingen zijn dan minder schadelijk.

2. Motorisch afzetten houtachtige begroeiingen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	In de sneeuw of op een ijsvlakte vallen of uitglijden en in aanraking komen met de machines gereedschap.	Vergroot de kans op val- en struikelgevaar door zeer gladde of slecht begaanbare ondergrond.	Draag spikes of andere hulpmiddelen onder de schoenzolen. Vel geen bomen wanneer er geen stabiele zaagpositie ingenomen kan worden b.v. bij extreem gladde omstandigheden, steile ondergrond.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, los lopend vee, talud of heuvel,	Hitte, koude, regen en harde wind vermindert de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag langs de weg signaalkleding.
	De juiste machines worden gebruikt en is goed onderhouden.	De machines zijn niet goed afgestemd op de werkzaamheden en slecht onderhouden. Hierdoor ontstaan aangepaste onveilige werktechnieken en omstandigheden.	De machines moeten altijd geschikt zijn voor de werkzaamheden; niet te klein of te groot, niet te licht of te zwaar, enz.. De machines moeten goed onderhouden zijn zodat het optimaal kan functioneren; scherp en schoon, goed onderhoud voor aanvang en tijdens de werkzaamheden.

2. Motorisch afzetten houtachtige begroeiingen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	De juiste PBM worden gebruikt en zijn goed onderhouden.	Het PBM biedt onvoldoende bescherming, draagt oncomfortabel en kan daardoor een nieuw gevaar introduceren.	Het PBM moet de juiste bescherming bieden, volledig zijn, onbeschadigd en niet verouderd zijn. Maar ook een redelijk draagcomfort hebben en passend zijn. Deze informatie staat in de bijhorende gebruikershandleiding en moet bekend of toegankelijk zijn.
	Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklaauw, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
	Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
	Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

3. Handmatig knotten van bomen	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
<p>Werkzaamheden met niet motorisch handgereedschap: Beugelzaag, Jiri zaag, snoeizaag, kniptang, slaggereedschap</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Knotten van bomen alleen met handgereedschap. - De diameter van de takken is divers; meestal niet dikker dan 10 cm bij de knot. - Door hun lengte, stand en dikte ontstaat bij de te zagen takken altijd houtspanning. - De zaagpositie is vanaf een ladder, een werkplateau of staand in de knot. - Indien nodig wordt een stabiele werkpositie verkregen met behulp van een positioneringssysteem (valbeveiliging). 		
<p>Hulpmiddelen: Korte ladders, touw, handlier.</p> <p>Persoonlijke beschermingsmiddelen: Helm Handschoenen Veiligheidsschoeisel Veiligheidsbril Valbeveiliging</p>	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	<p>Opscheuren van de takken tijdens het zagen. Een deel van het hout kan plotseling en snel tegen het hoofd of een ander lichaamsdeel slaan.</p>	<p>Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd omtrekken van de tak</p>	<p>Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst en valkerf maken. Gebruik het touw zo min mogelijk en uitsluitend als goede afspraken gemaakt zijn over het juiste moment van omtrekken van de tak.</p>
	<p>Vallend hout en de gevelde takken van de knotboom of uit bomen in de omgeving daarvan.</p>	<p>Hout kan op de zager of op iemand naast de boom vallen. De werkafstand tussen de te knotten bomen is te klein waardoor de takken 'per ongeluk' een ander werkgroepje kunnen raken.</p>	<p>Zorg dat tijdens het zagen niemand in de omgeving is; houd 1,5 maal de taklengte afstand. Bij het vellen van bomen is er altijd kans op vallend hout dus; altijd een helm op. Ook de directe omstanders.</p>
<p>Uit de knot vallen.</p>	<p>Te weinig ruimte in de knot voor een stabiele werkpositie. Door een afgezagen tak uit de knot geslagen worden.</p>	<p>De knot moet voldoende ruimte bieden om een stabiele werkpositie te verkrijgen. Alleen door het toepassen van een goede werktechniek kan de tak gecontroleerd afgezaagd worden. Gebruik een positioneringssysteem (valbeveiliging) bij grotere hoogte (> 3m) en takken dikker dan 15cm.</p>	

3. Handmatig knotten van bomen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Van de ladder afvallen.	Door een afgezagen tak van de ladder afgeslagen worden. De Ladder niet stabiel neergezet. Te ver met de arm reiken om een tak af te zagen.	Alleen door het toepassen van een goede werktechniek kan de tak gecontroleerd afgezaagd worden. De ladder stevig neer zetten, indien nodig aan de bovenkant vastmaken aan de boom. Niet verder dan een armlengte naast de ladder reiken. Met beide voeten op de ladder staan.
	In aanraking komen met het zaaggereedschap.	Een hand of been bevindt zich in de zaagrichting.	Pas de juiste zaagtechniek toe. Houd altijd afstand t.o.v. anderen, ook de 'meehelpende collega's'. Draag handschoenen.
	Tijdens het vellen zaagsel in de ogen krijgen.	De wind kan zaagsel in de ogen blazen.	Kies een werkpositie waardoor de wind het zaagsel uit de richting van de zager blaast. Draag een veiligheidsbril wanneer er toch nog zaagsel in de ogen kan komen.
	In de sneeuw of op een ijsvlakte vallen of uitglijden en daardoor uit de knot of van de ladder afvallen.	Vergroot de kans op val- en uitglijdgevaar in de knot. Door zeer gladde ondergrond kan de ladder wegglijden.	Draag spikes of andere hulpmiddelen onder de schoenzolen. Knot geen bomen wanneer er geen stabiele zaagpositie ingenomen kan worden b.v. bij extreem gladde omstandigheden.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud, sloot.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.

3. Handmatig knotten van bomen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Ongecontroleerd vrijkomen van houtspanning en zwiepende takken bij het takkenafvoeren.	De zaagsneden foutief uitvoeren, verkeerd inschatten van de positie van de takken en de aanwezige houtspanning. Te dicht bij elkaar werken.	Schat de juiste houtspanning in en beoordeel de trekkracht die nodig is bij het afvoeren van de takken. Houd altijd voldoende afstand van elkaar; minimaal de lengte van de takken.
	Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag signaalkleding
	Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
	De juiste PBM worden gebruikt en zijn goed onderhouden.	Het PBM biedt onvoldoende bescherming, draagt oncomfortabel en kan daardoor een nieuw gevaar introduceren.	Het PBM moet de juiste bescherming bieden, volledig zijn, onbeschadigd en niet verouderd zijn. Maar ook een redelijk draagcomfort hebben en passend zijn. Deze informatie staat in de bijhorende gebruikershandleiding en moet bekend of toegankelijk zijn.

3. Handmatig knotten van bomen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
--------------------------------	-------------------------------	--	---

<p>Het juiste gereedschap en ladders worden gebruikt en zijn goed onderhouden.</p>	<p>Het gereedschap en de ladders is niet goed gecontroleerd en optimaal te gebruiken. Hierdoor ontstaan aangepaste onveilige werktechnieken en omstandigheden.</p>	<p>Het gereedschap en de ladders moeten altijd geschikt zijn voor de werkzaamheden; niet te klein of te groot, niet te licht of te zwaar, enz.. Het gereedschap en ladders moeten goed onderhouden zijn zodat het optimaal kan functioneren; scherp en schoon, goed onderhoud voor aanvang en tijdens de werkzaamheden.</p>
<p>Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.</p>	<p>Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.</p>	<p>Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag langs de weg signaalkleding.</p>
<p>Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.</p>	<p>Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.</p>	<p>Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op. Extra aandacht voor de onderlinge afstand van elkaar zodat de takken tijdens het knotten niemand kan raken.</p>
<p>Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.</p>	<p>Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.</p>	<p>Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.</p>

4. Knotten van bomen met de Motorzaag	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Werkzaamheden met motorzaag Hulpmiddelen: Motorzaag Touw, handlier.	<ul style="list-style-type: none"> - Knotten van bomen met de motorzaag. <u>Nooit vanaf een ladder, dit is te gevaarlijk en daarom verboden!</u> - De diameter van de takken is divers; meestal dikker dan 10 cm bij de knot. - Door hun lengte, stand en dikte ontstaat bij de te zagen takken altijd houtspanning. - De zaagpositie is vanaf een werkplateau of stand in de knot. - Indien nodig wordt een stabiele werkpositie verkregen met behulp van een positioneringssysteem (valbeveiliging). 		
Persoonlijke beschermingsmiddelen: Helm Handschoenen Gehoorbescherming Veiligheidsschoeisel (zaag) Gelaatsbescherming Valbeveiliging	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Opscheuren van de takken tijdens het zagen. Een deel van het hout kan plotseling en snel tegen het hoofd of een ander lichaamsdeel slaan.	Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd omtrekken van de tak	Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst en valkerf maken. Gebruik het touw zo min mogelijk en uitsluitend als goede afspraken gemaakt zijn over het juiste moment van omtrekken van de tak.
	Vallend hout en de gevelde takken van de knotboom of uit bomen in de omgeving daarvan.	Hout kan op de zager of op iemand naast de boom vallen. De werkafstand tussen de te knotten bomen is te klein waardoor de takken 'per ongeluk' een ander werkgroepje kunnen raken.	Zorg dat tijdens het zagen niemand in de omgeving is; houd 1,5 maal de taklengte afstand. Bij het vellen van bomen is er altijd kans op vallend hout dus; altijd een helm op. Ook de directe omstanders.
	Uit de knot vallen.	Te weinig ruimte in de knot voor een stabiele werkpositie. Door een afgezagen tak uit de knot geslagen worden.	De knot moet voldoende ruimte bieden om een stabiele werkpositie te verkrijgen. Alleen door het toepassen van een goede werktechniek kan de tak gecontroleerd afgezaagd worden. Gebruik een positioneringssysteem (valbeveiliging) bij grotere hoogte (> 3m) en takken dikker dan 15cm.

4. Knotten van bomen met de Motorzaag	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	In aanraking komen met de draaiende ketting van de motorzaag.	Wanneer iemand tijdens het zagen in de nabijheid is, dan kan die persoon door de ketting op volle snelheid geraakt worden. Bij een verkeerde zaagtechniek, het wegzetten van de machine of bij het lopen kan de zager in aanraking komen met een (uit)draaiende ketting.	Tijdens het zagen mag niemand zich binnen een straal van 2,5 meter bevinden. Ook niet om 'eventjes te helpen'. Nooit de bovenste 'punt' van de geleider in het hout zetten om te zagen. Wanneer de motor draait en er niet gezaagd wordt; altijd de kettingrem gebruiken.
	Tijdens zaagwerkzaamheden met hoge snelheid zaagsel of kleine houtdeeltjes in de ogen krijgen.	De richting van het wegvliegend zaagsel en klein houtdeeltjes is niet goed te beïnvloeden. De ogen blijven kwetsbaar.	De werkpositie is dusdanig dat er altijd 'deeltjes' in de ogen van de bedieningspersoon komen. Draag altijd gelaatsbescherming.
	De bedieningspersoon staat bloot aan een hoog en schadelijk geluidsniveau plus aan hand-armtrillingen. De personen in de omgeving staan ook bloot aan lawaai.	Het geluidsniveau is altijd te hoog, ook voor personen in de omgeving (5-15 m). De gevaren van de trilling worden versterkt door slechte werktechniek, verkeerd onderhoud snijdend gedeelte en een lange blootstellingstijd.	Altijd gehoorbescherming dragen. Niet in de omgeving van de machines komen of ook gehoorbescherming dragen. Bij een goed onderhouden machine de tijdsduur beperken tot ongeveer 5 uur per dag. Draag handschoenen om de handen warm te houden, de trillingen zijn dan minder schadelijk.
	In de sneeuw of op een ijsvlakte vallen of uitglijden en daardoor uit de knot vallen en in aanraking met de draaiende ketting.	Vergroot de kans op val- en uitglijdgevaar in de knot.	Draag spikes of andere hulpmiddelen onder de schoenzolen. Knot geen bomen wanneer er geen stabiele zaagpositie ingenomen kan worden b.v. bij extreem gladde omstandigheden.

4. Knotten van bomen met de Motorzaag	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Ongecontroleerd vrijkomen van houtspanning en zwiepende takken bij het takkenafvoeren.	De zaagsneden foutief uitvoeren, verkeerd inschatten van de positie van de takken en de aanwezige houtspanning. Te dicht bij elkaar werken.	Schat de juiste houtspanning in en beoordeel de trekkracht die nodig is bij het afvoeren van de takken. Houd altijd voldoende afstand van elkaar; minimaal de lengte van de takken. Houd altijd 2,5 m afstand van de motorzaag.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud, sloot.	Hitte, koude, regen en harde wind vermindert de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag signaalkleding
	De juiste PBM worden gebruikt en zijn goed onderhouden.	Het PBM biedt onvoldoende bescherming, draagt oncomfortabel en kan daardoor een nieuw gevaar introduceren.	Het PBM moet de juiste bescherming bieden, volledig zijn, onbeschadigd en niet verouderd zijn. Maar ook een redelijk draagcomfort hebben en passend zijn. Deze informatie staat in de bijhorende gebruikershandleiding en moet bekend of toegankelijk zijn.

4. Knotten van bomen met de Motorzaag	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
---------------------------------------	-------------------------------	--	---

De juiste machines worden gebruikt en is goed onderhouden.	De machines zijn niet goed afgestemd op de werkzaamheden en slecht onderhouden. Hierdoor ontstaan aangepaste onveilige werktechnieken en omstandigheden.	De machines moeten geschikt zijn voor de werkzaamheden; klein, licht, weinig vermogen, korte geleider, een laagprofiel zaagketting. De machines moeten goed onderhouden zijn zodat het optimaal kan functioneren; scherp en schoon, goed onderhoud voor aanvang en tijdens de werkzaamheden.
Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklaauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag langs de weg signaalkleding.
Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op. Extra aandacht voor de onderlinge afstand van elkaar zodat de takken tijdens het knotten niemand kan raken.
Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

5. Snoeien van hoogstamfruitbomen

De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden

Snoeien met handgereedschap: Pistoolzaag, snoeischaren, stokzagen. Hulpmiddelen: Ladders. Persoonlijke beschermingsmiddelen: Helm Handschoenen Veiligheidsschoeisel Veiligheidsbril Positioneringssysteem (valbeveiliging)	<ul style="list-style-type: none"> - Snoeien van diverse soorten hoogstamfruit bomen. - Regulier snoei- en achterstallig onderhoud. - Specialistisch werk uitgevoerd door deskundige personen - De snoeiwerkzaamheden vinden meestal niet hoger dan 6 meter plaats. - Werkzaamheden vanaf de grond of vanaf een ladder. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Opscheuren van zware takken tijdens het zagen. Een deel van het hout kan plotseling en snel tegen het hoofd of ander lichaamsdeel slaan.	Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd omtrekken van de tak	Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst maken.
	Uit de boom vallende takken of gereedschap op personen onder de boom tijdens het snoeien.	De persoon die de snoeiwerkzaamheden uitvoert moet de takken doorlopend 'vrij' kunnen laten vallen. Per ongeluk kan ook gereedschap naar beneden vallen.	Tijdens de snoeiwerkzaamheden geen personen onder de bomen. Wanneer personen in de omgeving van de bomen zijn moeten zij een helm op. Zorg dat het gereedschap goed opgeborgen bij de snoeier zit; draagriemen, holster.
	In aanraking komen met het snoeigereedschap.	Een hand of vinger bevindt zich in de nabijheid van het snoeigereedschap.	Pas de juiste snoeitechniek toe. Draag handschoenen.
	Tijdens het snoeien met de zaag zaagsel in de ogen krijgen.	De wind kan zaagsel in de ogen blazen. Zeker wanneer een stokzaag gebruikt wordt, dan valt het zaagsel ook nog naar beneden toe.	Kies een werkpositie waardoor de wind het zaagsel uit de richting van de zager blaast. Draag een veiligheidsbril wanneer er toch nog zaagsel in de ogen kan komen, zoals bij de stokzaag.

5. Snoeien van hoogstamfruitbomen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
--	--------------------------------------	---	--

	Van de ladder afvallen.	Door een afgezagen tak van de ladder afgeslagen worden. De Ladder niet stabiel neergezet. Te ver met de arm reiken om een tak af te zagen. Verkeerd type ladder gebruikt.	Alleen door het toepassen van een goede werktechniek kan de tak gecontroleerd afgezaagd worden. De ladder stevig neer zetten, indien mogelijk in de oksel van de boom. Niet verder dan een armlengte naast de ladder reiken. Met beide voeten op de ladder staan. Positioneringssysteem gebruiken als borging wanneer toch met een voet op de ladder gestaan moet worden. Gebruik de meest geschikt ladder voor de werksituatie; plukladder, reformladder, enkele of opsteekladder.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Het juist en goed onderhouden gereedschap.	Het gereedschap is niet goed gecontroleerd en optimaal te gebruiken. Hierdoor ontstaan aangepaste onveilige werktechnieken en omstandigheden.	Het gereedschap moet altijd geschikt zijn voor de werkzaamheden; niet te klein of te groot, niet te licht of te zwaar, enz.. Het gereedschap moet goed onderhouden zijn zodat het optimaal kan functioneren; scherp en schoon, goed onderhoud voor aanvang en tijdens de werkzaamheden.

5. Snoeien van hoogstamfruitbomen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	De juiste PBM worden gebruikt en zijn goed onderhouden.	Het PBM biedt onvoldoende bescherming, draagt oncomfortabel en kan daardoor een nieuw gevaar introduceren.	Het PBM moet de juiste bescherming bieden, volledig zijn, onbeschadigd en niet verouderd zijn. Maar ook een redelijk draagcomfort hebben en passend zijn.

			Deze informatie staat in de bijhorende gebruikershandleiding en moet bekend of toegankelijk zijn.
Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, wespen.		Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden door vallend hout of zwiepende takken. Of dat zij de uitvoerende kunnen aanrijden.		Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen, wegafsluiten en omleiden. Draag langs de weg signaalkleding.
Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.		Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op. Extra aandacht voor de inzet van de geschikte ladders.
Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.		Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

6. Maaiwerkzaamheden	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Maaiwerkzaamheden met: bosmaaier met slagmes, duwmaaier en zeis	<ul style="list-style-type: none"> - Afmaaien van ongewenst hoog opgaande vegetatie en het afvoeren van het maaisel, bijvoorbeeld op en naast de klompenpaden,. - De maaiwerkzaamheden zijn plaatselijk en is kortdurend onderhoudswerk in het groeiseizoen. - De uitvoering vindt plaats op verzoek SLG op basis van aanwijzingen (klachten) van wandelaars. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken

<p>Hulpmiddelen voor de afvoer van maaisel: Hooihark, riek en kruiwagen.</p> <p>Persoonlijke beschermingsmiddelen: Handschoenen Gehoorbescherming Veiligheidsschoeisel Veiligheidsbril Stevige broek</p>	<p>Bosmaaier: Het slagmes slaat met hoge snelheid kleine deeltjes zoals steentjes of zwerfvuil in de richting van de benen en ogen van de bedieningspersoon en naar omstanders toe.</p> <p>Duwmaaier: Met hoge snelheid kleine deeltjes zoals steentjes of zwerfvuil in de richting van de benen van de bedieningspersoon en naar omstanders toe</p>	<p>De ophang van de bosmaaier is verkeerd afgesteld waardoor het slagmes te laag of te scheef t.o.v. 'maaiveld' draait. Verkeerde beschermkap of niet goed geplaatst. Ontbreken van een bodemschotel. Veel obstakels in de vegetatie.</p> <p>Bij de duwmaaier is de beschermkap beschadigd of is het terrein te ongelijk en daardoor ongeschikt voor de duwmaaier.</p>	<p>Een juiste ophang van de bosmaaier aan het draagstel en een goed afgestelde stuurboom.</p> <p>Gebruik de bijpassende beschermkap en monteer deze op de voorgeschreven wijze.</p> <p>Monteer de bodemschotel tussen de bevestigingsmoer en het slagmes.</p> <p>Verkrijg een indruk van mogelijke obstakels die in de vegetatie liggen; veel, de omvang, niet te vermijden. Gebruik indien nodig een andere maaiwijze, b.v. een draadkop.</p> <p>Draag een bosmaaierbroek of een stevige broek, veiligheidsschoeisel en bril.</p> <p>Zorg dat er geen omstanders binnen een afstand van 15 meter aanwezig zijn.</p>
	<p>Bosmaaier en duwmaaier: De bedieningspersoon staat bloot aan een hoog en schadelijk geluidsniveau plus aan hand-armtrillingen. De personen in de omgeving staan ook bloot aan lawaai.</p>	<p>Het geluidsniveau is altijd te hoog. De gevaren van de trilling worden versterkt door verkeerd onderhoud van het slagmes van de bosmaaier dat daardoor in onbalans raakt.</p>	<p>Altijd gehoorbescherming dragen.</p> <p>Bij een goed onderhouden machines de tijdsduur beperken tot ongeveer 5 uur per dag. Draag handschoenen om de handen warm te houden, de trillingen zijn dan minder schadelijk.</p>
<p>6. Maaiwerkzaamheden</p>	<p>De gevaren en aandachtspunten</p>	<p>Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar</p>	<p>Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken</p>
	<p>In aanraking komen met de scherpe delen van de bosmaaier en de zeis.</p>	<p>Tijdens het scherpen van de snijdende delen en tijdens het transport. Door ondeskundig gebruik van de zeis of bosmaaier; ongecontroleerde en te grote zwaaiende beweging. Uitglippen of struikelen op een talud of bodem met obstakels.</p>	<p>Trek handschoenen aan tijdens het scherpen. Gebruik de juiste scherptechniek.</p> <p>Pas de juiste werktechniek toe. Zorg dat je stabiel staat bij de maaiende bewegingen; goede zolen onder de veiligheidsschoenen.</p> <p>Pas altijd de juiste ophang, en sluiting, bij de bosmaaier toe.</p>

			Houd altijd afstand t.o.v. omstanders. Scherm de scherpe delen tijdens het transport af; bij de zeis de jute zak, bij het slagmes de daarvoor bestemde beschermhoes(jes).
In aanraking komen met de scherpe delen van de hooihark en de riek. Zowel passanten als de uitvoerenden.	Tijdens het transport. Onbeheerd en onduidelijk op de werkplek neerleggen. Te dicht bij andere personen werken; ongecontroleerde zwaaiende beweging.		Tijdens het transport en het 'eventjes' neerleggen in het veld de scherpe delen dusdanig positioneren dat men er niet 'per ongeluk' mee in aanraking kan komen. Houd bij het verzamelen van gras altijd voldoende afstand van elkaar.
Het juist en goed onderhouden van de machines en het gereedschap. Dit kan bij de bosmaaier resulteren in een wegschietend slagmes of versplinteren van het slagmes.	Versleten borgmoer bij het slagmes niet of te laat vervangen. Verkeerd geslepen slagmes; te heet geworden materiaal, verkeerde snijhoek.		Controleer de borgende werking van de borgmoer en vervang deze regelmatig. Scherp het snijdend gedeelte van het slagmes op de juiste wijze.

6. Maaiwerkzaamheden	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	De juiste PBM worden gebruikt en zijn goed onderhouden.	Het PBM biedt onvoldoende bescherming, draagt oncomfortabel en kan daardoor een nieuw gevaar introduceren.	Het PBM moet de juiste bescherming bieden, volledig zijn, onbeschadigd en niet verouderd zijn. Maar ook een redelijk draagcomfort hebben en passend zijn. Deze informatie staat in de bijhorende gebruikershandleiding en moet bekend of toegankelijk zijn.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind vermindert de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.

Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die geraakt kunnen worden wegschietende deeltjes van de bosmaaier of door de riek. Maar ook dat passanten de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen. Draag langs de weg signaalkleding.
Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

7. Overig onderhoud klompenpad	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Onderhoudswerkzaamheden: Paden schouwen, kleine klusjes aan de markeringen en het groen. Hulpmiddelen: Hamer, schroevendraaier, slegge, accuschroefmachine,	<ul style="list-style-type: none"> - Markeren van de route; stickers plakken, palen in de grond slaan, markeerplaatjes bevestigen. - Regelmatig tijdens het schouwen van de paden de over het pad hangende kleine takken snoeien. - Regelmatig tijdens het schouwen van de paden zwerfvuil verwijderen en de markeerpaaltjes onderhouden. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Snoeien: Opscheuren van takken tijdens het zagen. Een deel van het hout kan plotseling en snel tegen het hoofd	Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd een tak wegtrekken.	Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst maken.

<p>Snoeschaar, kleine snoeizaag, vuilniszak.</p> <p>Persoonlijke beschermingsmiddelen:</p> <p>Handschoenen</p> <p>Stevig schoeisel</p> <p>Signaalkleding</p>	of ander lichaamsdeel slaan. Zwiepende takken.	Te dicht op elkaar werken.	Houd afstand van elkaar tijdens het snoeien en opruimen van de takken.
	Snoeien: In aanraking komen met het snoeigereedschap.	Een hand of vinger bevindt zich in de nabijheid van het snoeigereedschap.	Pas de juiste snoeitechniek toe. Draag handschoenen.
	Snoeien: Tijdens het snoeien met de zaag zaagsel in de ogen krijgen.	De wind kan zaagsel in de ogen blazen. Zeker wanneer een stokzaag gebruikt wordt, dan valt het zaagsel ook nog naar beneden toe.	Kies een werkpositie waardoor de wind het zaagsel uit de richting van de zager blaast. Draag een veiligheidsbril wanneer er toch nog zaagsel in de ogen kan komen.
	Valgevaar door te struikelen of uitglijden en daardoor in aanraking komen met het gereedschap of stompe delen in de werkomgeving.	Onbewust zijn van een ongelijke bodem, takken en andere obstakels in de directe werkomgeving.	Let goed op de obstakels en bodem. Draag geen loshangende kleding en draag stevig schoeisel. Vrij maken van obstakels in de directe werkomgeving bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

7. Overig onderhoud klompenpad	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Geraakt worden door de slegge of hamer op het lichaam; handen en hoofd.	Ongecontroleerd en te dicht bij elkaar werken. Slecht onderhouden of verkeerd gereedschap. Een verdichte bodem bij het slaan van palen.	Houd afstand van elkaar. Zorg voor het juiste en goed onderhouden gereedschap. Gebruik een grondboor bij het slaan van lange palen of te dichte bodem.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.

Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die mogelijk schrikken of geraakt kunnen worden door de werkzaamheden. Maar ook dat passanten de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen auto met zwaailamp. Draag langs de weg signaalkleding.
Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

8. Plantsoen planten en opslag uitsteken	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Planten en opslag uitsteken met de steekshop	<ul style="list-style-type: none"> - Planten van bomen en struiken in diverse terreinen. - Aanvoer van het plantmateriaal. - Opslag uitsteken, voornamelijk berken, dennen en volgelkers met de steekshop. - De opslag blijft in het terrein achter. 		
Hulpmiddelen: Kruiwagen.	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
Persoonlijke beschermingsmiddelen: Handschoenen	Pijnscheuten en spierklachten aan de onderrug en het bewegingsapparaat tijdens het planten en de opslagbestrijding.	Verkeerd ingeschatte noodzakelijke lichaamskracht bij het steken met de schop in de grond en het trekken aan de opslag.	Schat de noodzakelijke kracht altijd goed in met name bij; bodem met veel wortels, moment van lostrekken tijdens het lossteken van de opslag.

Stevig schoeisel	De voetzool of hand-armgewrichten raken beschadigd bij het 'steken' met de schop.	Verkeerd ingeschat, en te krachtig, de voetzool op de bovenrand van de schop drukken/ stampen of met de hand het handvat vasthouden. B.v. bij een ondoordringbare grondlaag of wortels.	Schat de noodzakelijke kracht altijd goed in. Stem de noodzakelijke werkpositie van de hand/arm en voet daarop af. Draag schoeisel met een stevige zool. Gebruik bij werkzaamheden op terreinen met een slecht doordringbare een steekschop met een brede metalen bovenrand.
	De eigen benen en voeten of van een collega komen in aanraking met de steekschop.	Ongecontroleerd 'lossteken' van de grond voor het verkrijgen van een plantgat of losmaken van de opslag. Te dicht bij elkaar werken.	Plaats de voeten en de benen in een positie waardoor ze tijdens het 'lossteken' niet geraakt kunnen worden. Houd altijd voldoende afstand van elkaar bij 'het lossteken'.
	Kleine gronddeeltjes en stof in de ogen krijgen.	Bij harde wind waait grond uit de kluit van het plantsoen of bij het 'schoonschudden' van de opslag.	Houd rekening met de windrichting.

8. Plantsoen planten en opslag uitsteken	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Valgevaar door te struikelen tijdens het uitrijden van het plantsoen met de kruitwagen.	Diverse obstakels in het terrein kunnen de kruitwagen plotseling belemmeren waardoor men kan vallen.	Houd goed zicht op de te lopen route.
	Bij het uitdelen en opladen voor transport van (zware) plantbomen; geraakt worden door de takken of wortelkluit, beknellingsgevaar.	Te weinig controle over de te zwaar te tillen of te manoeuvreren bomen. Ongeschikte of ontbreken van tilhulpmiddelen.	Weet het gewicht en de omvang van de bomen en stem daar het tillen op af. Zo ook de vervoersmiddelen. Zorg dat de bomen met meerdere personen of met een tilhulpmiddelen zoals een takel(tje) goed gecontroleerd opgeladen kunnen worden.

Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
Het juist en goed onderhouden gereedschap.	Een uitgedroogde steel kan onverwachts afbreken waardoor de ingezette beweging oncontroleerbaar wordt. Voor het werken met een 'botte en stroeve' steekschop is meer kracht nodig.	Bewaar de steekschoppen in een ruimte met een geschikte luchtvochtigheid; zeker niet te droog. Maak het metaal van de schop goed schoon zodat geen roestvorming optreedt. Scherp indien nodig de onderrand van de schop.
Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklaauw, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.

8. Plantsoen planten en opslag uitsteken	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die de uitvoerende kunnen aanrijden. Ook niet voor de losruimte voor de aanvoer en opslag van het plantsoen	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen. Draag langs de weg signaalkleding.
	Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op. Extra aandacht voor een veilige losruimte voor de aanvoer van het plantsoen.

Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen deze werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.
--	---	---

9. Opschonen waterpoelen en vennen	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
<p>Werkzaamheden Schonen watergangen</p> <p>Hulpmiddelen: Baggerbeugel, rietmaaier, sloothekkel, sloothaak en mesthaak, steeks chop, zeis, kanthaak en walmes.</p> <p>Persoonlijke beschermingsmiddelen: Handschoenen Veiligheidslaarzen waadbroek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Met hulpmiddelen wordt handmatig diverse poelen en vennen, of andere watergangen, schoongemaakt van vegetatie of uitgebaggerd. - Het opgeschoonde materiaal wordt op de kant in hopen verwerkt. - Uitsteken van lisdodde en andere waterplanten. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	In het water vallen daardoor onderkoeld raken.	Per ongeluk uitglijden of door verkeerd ingeschatte werkkracht in het water vallen.	Neem altijd een stevige werkpositie in. Draag schoeisel (laarzen) met een goed geprofileerde zool. Draag bij in het water staan een waadbroek.
	Pijnscheuten en spierklachten aan de onderrug en het bewegingsapparaat tijdens het 'steken, snijden en lostrekken'.	Verkeerd ingeschatte noodzakelijke lichaamskracht bij het steken, snijden en lostrekken. Verkeerde werkpositie innemen.	Schat de noodzakelijke kracht altijd goed in met name bij; waterbodem met veel bagger of vegetatie, moment van vrijkomen van de vegetatie.
	Met diverse lichaamsdelen in aanraking komen met scherpe delen van de hulpmiddelen.	Ongecontroleerd 'lossteken of snijden' van de vegetatie of struikelen. Geen stabiele (sta)positie innemen. Te dicht bij elkaar werken. Ook bij het op hopen leggen van het uitgebaggerd materiaal.	Gebruik de juiste werktechniek. Houd afstand van elkaar. Draag handschoenen.
	Het juist en goed onderhouden gereedschap.	Een uitgedroogde steel kan onverwachts afbreken waardoor de ingezette beweging oncontroleerbaar wordt. Voor het werken met een 'botte en stroeve' snijgereedschap is meer kracht nodig.	Bewaar de hulpmiddelen met houten stelen in een ruimte met een geschikte luchtvochtigheid; zeker niet te droog. Maak het metaal van de hulpmiddelen goed schoon zodat geen roestvorming optreedt. Scherp indien nodig de snijdende delen.

9 Opschonen waterpoelen en vennen	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
	Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen deze werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

10. Diersoorten beschermingsacties	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Werkzaamheden m.b.t. het beschermen van dieren: Vleermuismeldingen. Weidevogelbescherming. Paddenoverzetten. Uilenkasten plaatsen.	<ul style="list-style-type: none"> - Afhandelen van vleermuismeldingen bij particulieren; inventarisatie omstandigheden, voorlichting geven, vangen en verplaatsen. - Zoeken en markeren van weidevogelnesten op akkers en weilanden. - Padden over wegen zetten, vaak met hulp van kinderen. - Steenuilkasten plaatsen en controleren. 		
Hulpmiddelen: Ladder, verrekijker, zaklamp, gereedschap voor uilenkasten. Persoonlijke beschermingsmiddelen: Handschoenen Veiligheidsschoeisel Signaalkleding Valbeveiliging	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Vleermuizen: Besmettingsgevaar met rabiës 2.	Door fysiek contact met vleermuizen die vervolgens bijt.	Vermijd altijd direct contact met vleermuizen. Is dit niet mogelijk of gewenst dan zorgen voor een vaccinatie.
	Vleermuizen: Vallen, struikelen en stoten bij het zoeken naar vleermuizen bij de particuliere melders.	Onbekende ruimtes betreden en met diverse aanwezige hulpmiddelen een hoogte overbruggen of ergens lastig toegang toe krijgen.	Verkrijg altijd een stabiele stappositie om bij de vleermuizen te komen. Gebruik alleen de aanwezige hulpmiddelen als deze geschikt zijn; stevige tafel, stoel, trapje, planken, doorgangen, enz..
	Weidevogels: Verwond worden door los lopend vee.	Vee kan soms personen in hun omgeving als bedreigend ervaren. Zij kunnen dan dreigen of aanvallen.	Weet welk vee aanwezig kan zijn en neem de juiste maatregel zodat het vee niet gaat aanvallen. Of betreed de omgeving niet.
	Weidevogels: Struikelen, uitglijden en vallen.	Passeren van watergangen, rasters en andere obstakels.	Let op loshangende kleding. Draag stevig schoeisel met een goed geprofileerde zool.
	Paddenoverzetten: Aanrijdgevaar door passerend verkeer.	Te dicht langs de weg aanwezig zijn en oversteken waardoor men door het verkeer, zoals auto's en fietsers, aangereden wordt. Onoplettendheid; gedrag van kinderen, bezig zijn met het verzamelen van de padden.	Neem in overleg met de wegbeheerder de juiste tijdelijk verkeersmaatregel zodat het verkeer veilig kan passeren en men de padden veilig kan overzetten. Houd toezicht op de gemaakte afspraken. Draag signaalkleding.

10. Diersoorten beschermingsacties	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Uilenkasten plaatsen: Vallen van hoogte tijdens het plaatsen, controleren en repareren.	Ongeschikte ladder en de ladder verkeerd geplaatst; instabiel, te steil. Slecht onderhouden ladder. De kast is te omvangrijk om zonder hulpmiddelen de hoge positie te bereiken. Te ver reiken met de armen, met een voet naast de ladder, te zwaar gereedschap.	Volg altijd de voorschriften over het veilig gebruik ladders; juiste ladder, statbiel plaatsen, niet meer dan 5 kg tillen op de ladder, geen zwaar werk en reiken naast de ladder, enz.. Maak gebruik van hulpmiddelen om de kast op hoogte te brengen; riem, touw, katrol, enz.. Gebruik indien nodig valbescherming om een stabiele werkpositie op hoogte te verkrijgen.
	Uilenkasten plaatsen: Vallende voorwerpen; gereedschap.	Personen bevinden zich onder de ladder tijdens de werkzaamheden.	Er mogen geen personen onder de ladder aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Wel alleen als 'hulp', maar dan met een helm op.
	Uilenkasten plaatsen: Verwond worden door de uilen, of wespen uit een wespennest.	Onbedacht zijn op de aanwezigheid van de uilen of wespen.	Weet of er een wespennest aanwezig is; bij verstoring uit de buurt blijven. Alert zijn op de aanwezigheid van uil(en), draag handschoenen.

10. Diersoorten beschermingsacties	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, waterscheerling, wespen, papegaaizenziekte.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
	Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen deze werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

11. Opruimen van zwerfafval	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		
Opruimwerkzaamheden in het buitengebied	<ul style="list-style-type: none"> - Opruimen van zwerfvuil in het buitengebied door grote groepen. - De groepen zijn goed georganiseerd vaak met kinderen en werken verspreid. - Gevaarlijk ogend afval zoals vaten en asbest, wordt alleen geregisterd en niet opgeruimd. - Mogelijk te vinden injectiespuiten worden alleen door volwassene opgeruimd. 		
Hulpmiddelen: Vuilniszakken	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
Persoonlijke beschermingsmiddelen: Handschoenen Stevig schoeisel Signaalkleding	Geïnfecteerd worden door voorwerpen en gevaarlijke stoffen. Aan de hand of voet verwond raken.	Per ongeluk met 'iets' in aanraking komen en onbekend zijn met het infectiegevaar. Snijden of gepenetreerd worden door 'smerige' voorwerpen.	Weet op welke plekken mogelijk spullen aanwezig kunnen zijn die infectie kunnen veroorzaken, zoals infectienaalden, condooms, enz... Maak een geïnfecteerde lichaamsplek direct schoon of ontsmet dit met ontsmettingsmiddelen. Kijk of bij diepere wonden een tetanusvaccinatie nodig is. Houd altijd rekening met het aanraken van zwerfafval dat er infectiegevaar is. Maak gebruik van stok met prikker of grijper. Draag stevige handschoenen, en zorg dat bij het uittrekken geen (contact)besmetting plaatst kan vinden. Zorg dat vooraf aan het 'eten en drinken' voor hygiënische maatregelen.

11. Opruimen van zwerfafval	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Aanrijdgevaar door passerend verkeer.	Te dicht langs de weg aanwezig zijn en oversteken waardoor men door het verkeer, zoals auto's en fietsers, aangereden wordt. Onoplettendheid; onvoorspelbaar gedrag van kinderen.	Neem bij gevaarlijke en drukke wegen in overleg met de wegbeheerder de juiste tijdelijk verkeersmaatregel zodat het verkeer veilig kan passeren en men veilig het zwerfvuil kan opruimen. Zorg dat iedereen niet te dicht langs de weg loopt. Laat jonge kinderen nooit langs de weg lopen. Houd toezicht op de gemaakte afspraken. Draag signaalkleding.
	Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
	Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
	Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
	Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen deze werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.
12. Plaatsen en onderhoud raster	De kenmerken van de uitvoeringswerkzaamheden		

Werkzaamheden aan rasters Hulpmiddelen: Hamer, schroevendraaier, slegge, accuschroefmachine, Snoeischaar, kleine snoeizaag. Persoonlijke beschermingsmiddelen: Handschoenen Stevig schoeisel Signaalkleding	<ul style="list-style-type: none"> - Plaatsen en onderhoud van diverse rasters; palen in de grond slaan, draadspannen, gaas plaatsen. - Kleine takken snoeien die de werkzaamheden belemmeren. 		
	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
	Snoeien: Opscheuren van takken tijdens het zagen. Een deel van het hout kan plotseling en snel tegen het hoofd of ander lichaamsdeel slaan. Zwiependen takken.	Verkeerd inschatten van de aanwezige houtspanning, de zaagsneden foutief uitvoeren, te snel en ongecontroleerd een tak wegtrekken. Te dicht op elkaar werken.	Voldoende kennis hebben over de beïnvloedingsfactoren op de houtspanning. Goede zaagtechniek: juiste breuklijst maken. Houd afstand van elkaar tijdens het snoeien en opruimen van de takken.
	Snoeien: In aanraking komen met het snoeigereedschap.	Een hand of vinger bevindt zich in de nabijheid van het snoeigereedschap.	Pas de juiste snoeitechniek toe. Draag handschoenen.
	Snoeien: Tijdens het snoeien met de zaag zaagsel in de ogen krijgen.	De wind kan zaagsel in de ogen blazen. Zeker wanneer een stokzaag gebruikt wordt, dan valt het zaagsel ook nog naar beneden toe.	Kies een werkpositie waardoor de wind het zaagsel uit de richting van de zager blaast. Draag een veiligheidsbril wanneer er toch nog zaagsel in de ogen kan komen.
	Valgevaar door te struikelen of uitglijden en daardoor in aanraking komen met het gereedschap of stompe delen in de werkomgeving.	Onbewust zijn van een ongelijke bodem, takken en andere obstakels in de directe werkomgeving.	Let goed op de obstakels en bodem. Draag geen loshangende kleding en draag stevig schoeisel. Vrij maken van obstakels in de directe werkomgeving bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

12. Plaatsen en onderhoud raster	De gevaren en aandachtspunten	Beoordeling: mogelijke oorzaken van het gevaar	Maatregel: noodzakelijk om het risico aanvaardbaar te maken
---	--------------------------------------	---	--

Geraakt worden door de slegge of hamer op het lichaam; handen en hoofd.	Ongecontroleerd en te dicht bij elkaar werken. Slecht onderhouden of verkeerd gereedschap. Een verdichte bodem bij het slaan van palen.	Houd afstand van elkaar. Zorg voor het juiste en goed onderhouden gereedschap. Gebruik een grondboor bij het slaan van lange palen of te dichte bodem.
Specifieke omstandigheden; klimatologisch, ondraagkrachtige bodem, loslopend vee, talud of heuvel.	Hitte, koude, regen en harde wind verminderd de controle over de werkzaamheden. Loslopend vee kan bedreigend zijn.	Weet onder welke omstandigheden de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Stem de maatregelen daarop af.
Infectie door virussen, bacteriën, insecten en planten.	Tekenbeten, eikenprocessierups, straatvuil (tetanus), ratten (ziekte van weil), berenklaauw, waterscheerling, wespen.	Verkrijg goede kennis van de infectiebronnen en de mogelijke preventiemaatregelen.
Omgevingsveiligheid; passerende personen en aanrijdgevaar bij wegen en fietspaden.	Geen rekening gehouden met passanten die mogelijk schrikken of geraakt kunnen worden door de werkzaamheden. Maar ook dat passanten de uitvoerende kunnen aanrijden.	Neem maatregelen waardoor de werkzaamheden veilig gepasseerd kunnen worden; tijdelijke verkeersmaatregel, waarschuwen auto met zwaailamp. Draag langs de weg signaalkleding.
Organisatie van de uit te voeren werkzaamheden.	Slechte voorbereiding, indeling en afstemming van de werkzaamheden op de feitelijke omstandigheden.	Organiseer de werkzaamheden. Maak afhankelijk van de complexiteit afspraken op de werkplek of stel vooraf een werkplan op.
Vaardigheden, ervaring, voorlichting of opleiding.	Door te weinig 'kennis en kunde' ontstaan gevaarlijke situaties.	Alleen de personen met de juiste en noodzakelijke 'kennis en kunde' mogen bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Zie opleidingsplan.

